

ACTRICE
Anneke
BLOK

“Tijd is mijn grote vriend geweest.
Tijd geeft je ruimte, dingen worden
minder scherp”

Veel mensen kennen actrice Anneke Blok uit de kaskraker *Alles is Liefde*. Een jaar later won ze een Gouden Kalf voor haar rol in *Tiramisu* en nu is ze te zien in de ontroerende film *Alles Stroomt*. Anneke Blok over het legenestsyndroom, familiegeluk en leven na twee scheidingen.

“Terwijl ik van boven tot onder vol zit met vrienden blijft het een soort eenzaam gebeuren”

◁ In *Alles Stroomt* speel je een weduwe wier zoon op kamers gaat, tot haar grote verdriet. Je eigen zoons wonen nog thuis. Waar worstel jij als moeder mee?

“Toen Salvador vijftien was, was dat de hel. Dan worden alle grenzen opgerekt en gaat het grote opvoeden beginnen. Ik vond dat soms erg ingewikkeld: hoe laat moet hij thuis zijn en wat moet ik hem wel en niet toestaan? Maar zodra ik hem lossier liet, waren de problemen minder aanwezig omdat ik hem vanaf dat moment op zijn eigen verantwoordelijkheid liet varen. En Salvador heeft dat vertrouwen nooit beschaamd. Het grappige is dat mijn vader toen ik jong was altijd zei: ‘Twaalf uur is te vroeg en twee uur te laat.’ Er was een grote vrijheid, als je je maar afmeldde. En nu sms’t Salvador mij als ik in bed lig: ‘Ik ben er.’ Met Sammie kon ik een halfjaar geleden nog uren samen doorbrengen in de zitzak voor de televisie, nu is hij bezig met meisjes, slaapt lang uit, raakt dingen kwijt – alles wat je van een puber verwacht. Fascinerend.”

Je kunt wel omgaan met dat gepuber?

“De een roept meer zorg op dan de ander. Die kleine springt constant van bruggen af in Amsterdam en vindt dat leuk omdat niemand anders dat doet. Dat heeft Salvador nooit gedaan. Maar wat ik grappig vind, is dat ik sinds vorig jaar zit te tellen in mijn hoofd: hoe lang zijn ze er nog? Salvador is zeventien. Nog een jaar havo en dan gaat hij weg. Sommige jaren vliegen zo voorbij. Wat ik mooi vind aan *Alles Stroomt* is: plotseling gaat dat waar het allemaal om draait, je kind, je leven, de deur uit en dan? Kijk, ik heb mijn werk, maar die vrouw heeft haar werk opgezegd. Haar kind gaat op kamers, ze is weduwe en haar nieuwe relatie loopt niet helemaal soepel – wat heb je dan nog? Dat legenestsyndroom kent iedereen.”

En je denkt dat je werk dat kan voorkomen?

“Ik denk dat ik er minder last van zal krijgen. Ten eerste ben ik al een paar jaar gescheiden, dus ze gaan om de week al weg. Vanaf dat ze heel jong zijn, is die verwijdering mij al opgedrongen, dat moest ik accepteren en inmiddels ben ik eraan gewend om ze los te laten. Dat ze uitvliegen is minder dramatisch als je een eigen leven hebt. Het heeft ook iets natuurlijks: Sammie moet ook met meisjes afspraakjes maken in plaats van het hele weekeind met die moeder op de zitzak te zitten.”

Je wordt dit jaar vijftig. Lijdt je als actrice onder het ouder worden?

“Niet echt. Weet je, ik speelde in *Oorlogswinter* en als ik dan met Yorick (van Wageningen, red.) bij de cateringtent stond, zeiden we heel zachtjes tegen elkaar als we ons bord weer hadden volgeschapt: ‘Oorlogswinter oorlogswinter winter oorlogswinter.’ Je weet dat je voor die rol eigenlijk moet ophouden met eten, maar die discipline heb ik niet. Mijn cross-trainer gebruik ik, nou ja, af en toe (lacht). Soms is het wel confronterend als je jezelf terugziet. *Coach* en *Alles Stroomt* draaide ik meteen na elkaar en een grotere tegenstelling heb ik nog nooit meegemaakt. In *Coach* had ik een haarstuk, designerkleding, make-up en tralala en dat is lekker spelen omdat het je verder afbrengt van jezelf. Bij *Alles Stroomt* speel ik zonder make-up en word ik er niet mooier op. En dan zie je gewoon jezelf weer en denk je: gadverdamme.”

En waar stoort je je dan aan?

“Gewoon, hoe ik loop, kijk, frons, mijn hele zijn! Deze film is zo gewóón. Het is wel zuiver gespeeld, maar het is ook zo ontdaan van alles. We kregen hem pas te zien toen hij helemaal af was. En dan heb ik natuurlijk van alles te zeggen, maar dan is die film zoals-ie is.”

Terwijl mensen van jou denken dat jij ouder worden juist vol overgave laat zien.

“Ja, dat dóe ik ook, met alle liefde, maar ik ben ook maar een mens (lacht). Bij *Coach* dacht ik: zie je, er is nog best iets van mij te maken. En dan draai je de film daarna en denk je: tjémig!”

Veel actrices boven de veertig zien het aantal rollen minder worden. Bij jou liggen na *Alles is Liefde* de hoofdrollen voor het oprapen.

“Sinds *Alles is Liefde* word ik vaker gevraagd en krijg ik beter betaald. Maar misschien dat het nu weer over is en ze weer een ander pakken? Ik ben wel voor vier, vijf films afgewezen. *Sonny Boy* kreeg ik niet en *Kom niet aan mijn kinderen* ook niet. Uiteindelijk kregen mensen van vijftien jaar jonger die rollen. Dat vond ik niet pijnlijk hoor, maar wel bizar, want je moet daar voor je gaat casten toch een mening over hebben? Je komt twee keer terug, dus je krijgt wel het gevoel dat het misschien wat wordt en dan wordt het plotseling iemand van een heel andere generatie! Maar goed, ik speel veel in het theater. Ik had twintig jaar lang een vast contract en deed de films erbij.”

De Theatercompagnie is gestopt omdat de subsidie verviel. Betekent dat het einde van je toneelcarrière?

“Nee, ik heb weer allerlei theaterrollen. Eentje bij De Veenfabriek in Leiden, onder regie van Paul Koek: *The City* van Martin Crimp. En volgend seizoen doe ik zeven maanden lang een vrije productie. Dat we bij de Theatercompagnie werden ontslagen, net na de kerstvakantie, was een ongekend gevoel omdat ik behalve tijdens mijn twee zwangerschappen altijd heb gewerkt. En plotseling gaan de kinderen weer naar school en is er niks. In die tijd werd zo’n beetje half Nederland ontslagen en opeens was ik één van hen.”

Hoe ging je daarmee om?

“Ik kan alles aan, ik heb vrij veel energie, maar op het moment dat het werk wegviel, was ik nog te beroerd om naar Albert Heijn te gaan. Dan wordt dat wat je normaal erbij doet de hoofdmoot: boodschappen doen, met vriendinnen afspreken en veel films kijken en lezen. Ik dacht: ah, zó voelt het dus als je met pensioen gaat terwijl je er helemaal niet aan toe bent. Ik heb de enorme mazzel gehad dat we twintig jaar geleden zelf De Trust hebben opgericht en dat ik vanaf de toneelschool in een gezelschap zat van mensen bij wie ik mezelf kon zijn, die je niet alleen maar casten om hoe je eruitziet of wat voor temperament je hebt. Ik kon me daar heel goed ontwikkelen. Dat dat goud is, heb ik altijd geweten, maar als je nu jonge mensen ziet rondlopen die hun weg moeten zien te vinden van de ene vrije productie naar de andere realiseer je je dat nog meer. Van film alleen kun je in Nederland niet rondkomen, dat was vroeger al zo. Je had alleen Monique van de Ven en Renée Soutendijk en daar wisselde alles tussen. Ik dacht wel eens: hallo, misschien zijn er wel leukere jonge meisjes?”

Hoe combineer je je rollen met de zorg voor je zoons?

“Die zijn de ene week bij de twee desbetreffende vaders en één week hier en alles loopt altijd wel.”

Een paar jaar geleden ben je gescheiden. Hoe voel je je daar nu onder?

“Dat is het mooie van tijd, die heelt alle wonden.”

Is het helemaal geheeld bij jou?

“Ja. Nou ja, geheeld, dat zal het nooit zijn. Ik had die jongens wel een ander leven gegund, het was niet mijn plan dat ze in een onvolledig gezin zouden opgroeien. Maar tijd is mijn grote vriend geweest. Tijd geeft je ruimte, dingen worden minder scherp.” ▶

“Bij *Coach* dacht ik: zie je, er is nog best iets van mij te maken. Tot het moment dat ik de film zag”

Anneke Blok werd op 24 december 1959 geboren in Rheden, ze studeerde aan de Academie voor Expressie in Kampen en aan de toneelschool in Arnhem. Van 1989 tot 2009 was ze verbonden aan toneelgezelschap De Trust, dat later werd omgedoopt in de Theatercompagnie. In 1994 won ze de toneelprijs Theo d'Or voor haar rol als Marietje in *De Presidentes* en ze won tweemaal een Colombina, voor *Overgewicht*, *Onbelangrijk*, *Vormeloos* en *Friedrichswald*.

Ze had filmrollen in onder meer *De Nieuwe Moeder* (1996), *Zus & Zo* (2000), *Alles is Liefde* (2007), *Tiramisu* (2008, Gouden Kalf voor beste actrice) en *Coach* (2009). Anneke heeft twee zoons uit twee relaties: Salvador (17) en Sammie (13).

“Ik kan niet zomaar een beetje niksig spelen, het moet met mijn hele hebben en houwen”

van Sjoerd (haar ex-man, red.), heel mooi ingepakt met strikken. En toen was-ie weg en heeft een vriendin van mij nog een onderbroek uit een stationsautomaat getrokken en zo de honneurs waargenomen. Vanaf dat moment dacht ik bij een première: niemand doet dat voor je, dus dan doe ik het zelf. In *Alles Stroomt* droeg ik een ring en die heb ik mezelf gegeven. En deze ketting kocht ik bij *Alles is Liefde*.”

Is het voor jou belangrijk om met iemand samen te zijn?

“Ik ben een groepsmens. Héél erg. Altijd, vanaf het moment dat ik werd geboren, was het altijd samen-samen-samen, twintig jaar spelen, ook allemaal samen en dan nog kinderen, mannen en dan... niks! Ik vind het heerlijk als het huis vol zit met de vriendjes van de kinderen, vrienden of familie. Wij hebben een heel goede chemie binnen de familie, dat is altijd zo geweest. Mijn vader was veel weg en altijd als hij thuiskwam, knoopte mijn moeder haar schort af, deed lippenstift op en kamde haar haar. Ze heeft er altijd iets van gemaakt en dat doet ze nog. En mijn vader was galant en hield de deur open. Ze gaan zo liefdevol met elkaar om.”

Heeft dat jou beïnvloed?

“Dat moet je nodig zeggen met twee scheidingen achter de rug. Maar ik houd net als zij van gastvrijheid, gezelligheid en aandacht. Mijn ouders hebben bijvoorbeeld alle voorstellingen van de Theatercompagnie gezien en dat is het leukste wat je mee kunt maken, dat je ouders vinden dat je werk ertoe doet.”

Wanneer ben je als actrice in je element?

“Bij theater voel je dat aan den lijve, maar bij film heb ik meestal een ontevredener gevoel na afloop. Omdat er vaak niet genoeg tijd is en je kunt je er niet ‘inwerken’, zoals bij theater. Als je moet spelen dat halverwege de scène de tranen over je

wangen lopen, voel ik op de set wel eens een tijdsdruk. Soms ga ik me dan expres opwinden, over zomaar iets, waardoor ik mezelf in een hoek drijf. Dat gebeurt als er veel tijd voor licht en geluid wordt genomen en het er daarna bij de acteur metéén moet zijn omdat de zon ondergaat. Dat je denkt: ja zeg, laat mij nou ook maar eventjes de tijd nemen.”

Kun je privé-ervaringen gebruiken voor je spel?

“Alles wat los en vast zit, wat je ziet van jezelf, van een ander, alles gebruik je. In *Alles Stroomt*, als ze verhuizen en het huis leeg is – goh, als ik dat nu zeg, schiet ik vol – zegt die moeder tegen haar zoon: ‘Het maakt niet uit, je neemt alles mee, papa, het huis.’ En die woorden, daar zit een groot gevoel, een eigen verdriet achter. Dat iets moois niet allemaal weg is, maar dat je dat ergens kunt opslaan. Op zo’n moment weet je zó goed wat je zegt.”

Voelt het spelen na twintig jaar anders?

“Natuurlijk weet je meer. Maar wat ik wel altijd wil, is dat het volledig moet zijn en waar. Ik kan iets technisch opzetten of met overgave spelen terwijl het helemaal nep is, maar jij toch geraakt wordt. Maar voor mij moet het altijd met mezelf verbonden zijn, ik kan niet zomaar een beetje niksig spelen, het moet met mijn hele hebben en houden. Alles op tafel, zonder gene. Bij theater zijn mijn repetities in het begin vrij slecht, maar het komt altijd goed. En dát leer je. In het begin raakte ik in paniek: het wordt niks. Maar na twintig jaar weet je: het komt wel goed.” □

De speelfilm *Alles Stroomt* gaat op 25 september in première tijdens de 29ste editie van het Nederlands Filmfestival in Utrecht en is vanaf 8 oktober te zien in de filmtheaters.

◀ In *Tiramisu* hebben de exen aan het eind een goed gesprek over hun voorbije relatie. Ben jij al op dat niveau?

“Daar wil ik het niet over hebben, dat is van mij. Ik denk wel eens: wat zou het mooi zijn als mensen naar een rol konden kijken zonder bijgedachten.”

Ik heb nog zo’n vraag: heb jij, net als Aleid in *Alles Stroomt*, een nieuwe liefde?

“Nee, die is er niet. Ik ben niet op zoek, maar ik zou het wel heel graag willen. Omdat ik het gevoel heb dat ik geen toekomst heb – belachelijk eigenlijk. Ik leef nu zó met de dag en vroeger kon je nog allemaal plannen maken. Met beide mannen reisde ik, maakte uitstapjes... Alles maar met je vriendinnen doen, daar word ik zo langzamerhand een beetje suf van. Alle plannen die we hadden, die fantasieën, die heb ik gewoon niet meer. En dat mis ik. Je leidt gewoon een heel erg allenig leventje eigenlijk. Terwijl je van boven tot onder vol zit met vrienden en alles blijft het een soort eenzaam gebeuren.”

Je vertelde net aan de fotografe dat je jezelf bij elke première iets cadeau doet.

“Bij theater krijg je vaak iets van je geliefde. Bij De Trust kreeg ik altijd een lingersetje